

UZASADNIENIE

W pozwie z 10 marca 2017 roku, skutecznie wniesionym 20 sierpnia 2018 roku, J. S., E. S., A. K. i M. K. wnieśli o pozbawienie, w całości, wykonalności tytułów wykonawczych w postaci prawomocnych nakazów zapłaty wydanych przez Sąd Okręgowy w Łodzi w sprawach I Nc 105/05 i I Nc 106/05 z 16 maja 2005 roku.

Jako pozwanych powodowie wskazali:

- wierzyciela Bank (...) S.A. (poprzednio (...) bank S.A., obecnie (...) Bank (...) S.A),
- nabywcę stwierdzonej tytułami wierzytelności – (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty oraz
- Skarb Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi.

Na uzasadnienie pozwu strona powodowa wskazała przede wszystkim, że stwierdzone tytułami wykonawczymi wierzytelności są przedawnione, ale także i na takie okoliczności jak to, że M. K. w 2002 roku przestała być członkiem zarządu, a w 2005 roku (...) spółki (...), z której działalnością związany był kredyt wobec poprzednika obecnego (...) Bank (...) S.A., a która to spółka od grudnia 2003 roku zaprzestała prowadzić działalność. Co do pozwanego Skarbu Państwa, powód J. S., działający także jako pełnomocnik pozostałych powodów podniósł, że wierzytelności stwierdzone nakazami były przedawnione w chwili orzekania, oraz , że to „w Sadzie Okręgowym w Łodzi rozpoczął się obrót wierzytelnościami przedawnionymi”.

(pozew k. 3, pozew złożony ponownie k. 77, postanowienie o przekazaniu sprawy w zakresie dwóch tytułów wykonawczych I Nc 105/05 i I Nc 106/05 według właściwości do SO w Łodzi k. 14, pismo k. 119, protokół rozprawy z 5 kwietnia 2019 roku k. 240 odw., znacznik 00:04:17)

Postanowieniami z 6 listopada 2018 roku powodowie zwolnieni zostali od kosztów sądowych w całości i oddalono ich wnioski o zawieszenie egzekucji, który potraktowano jako wniosek o zabezpieczenie powództwa. Zawarte w pozwie żądanie z punktu 8 uznano z kolei za skargę na czynność komornika, którą wyłączono w celu przekazania Sądowi Rejonowemu. (postanowienie k. 121, 122, zarządzenie k. 123)

W odpowiedzi na pozew z 11 grudnia 2018 roku (...) Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów kosztów zastępstwa procesowego. Pozwany Fundusz wskazał na fakt wszczęcia na podstawie przedmiotowych tytułów postępowania egzekucyjnego w 2007 roku, które zostało umorzone dopiero w roku 2018 , podniósł także, że niniejsze postępowanie nie jest właściwe dla badania kwestii odpowiedzialności członka zarządu spółki za jej zobowiązania. (pismo k. 136)

Pozwany (...) Bank (...) S.A. wniósł o oddalenie powództwa i obciążenie strony powodowej kosztami procesu. W uzasadnieniu stanowiska wskazano, że bank w dniu 24 września 2012 roku, sprzedał wierzytelności objęte przedmiotowymi tytułami wykonawczymi (...) Niestandaryzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycjnemu Zamkniętemu i obecnie brak podstaw do pozbawienia wykonalności tytułów wydanych uprzednio na rzecz poprzednika pozwanego Funduszu. Nadto pozwany bank podniósł, że wniósł o umorzenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego w oparciu o poprzednie tytuły i postępowanie to zostało umorzone. (pismo k. 145)

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego w Łodzi wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu na rzecz zastępującej tego pozwanego w procesie Prokuraturii Generalnej RP. Pozwany podniósł zarzut braku legitymacji biernej oraz, z ostrożności, zarzut przedawnienia roszczenia, gdyby potraktowano zostało jako odszkodowawcze, a także brak bezprawności i stosownego prejudykatu o niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń. (pismo k. 173)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Nakazem zapłaty z 16 maja 2005 roku, w sprawie sygn. I Nc 105/05, Sąd Okręgowy w Łodzi nakazał powodom, aby solidarnie zapłacili na rzecz (...) Banku S.A. kwotę 282.819,53 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Nakaz jest prawomocny. Wydany został na podstawie weksla.

Nakazem zapłaty z 16 maja 2005 roku, w sprawie sygn. I Nc 106/05, Sąd Okręgowy w Łodzi nakazał powodom, aby solidarnie zapłacili na rzecz (...) Banku S.A. kwotę 282.819,53 zł wraz z odsetkami i kosztami postępowania. Nakaz jest prawomocny. Wydany został na podstawie weksla.

Powyższe orzeczenia były podstawą wszczęcia i prowadzenia postępowania egzekucyjnego na rzecz (...) Banku S.A. (potem przejmującego (...) S.A.) przez Komornika Sądowego H. J. (1) w sprawie KM 1453/07 na wniosek wierzyciela z 31 sierpnia 2007 roku.

W dniu 24 września 2012 roku wierzytelności wobec powodów stwierdzone nakazami zapłaty w sprawach sygn. I Nc 105/05 i I Nc 106/05 zbyte zostały przez bank na rzecz (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego.

Na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 12 czerwca 2013 roku, w sprawie I Co 125/13, nakazowi zapłaty z 16 maja 2005 roku sygnatura I Nc 106/05 nadano klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności – (...) NSFIZ.

Na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 czerwca 2013 roku, w sprawie I Co 117/13, nakazowi zapłaty z 16 maja 2005 roku sygnatura I Nc 105/05 nadano klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności – (...) NSFIZ.

Postanowieniem z dnia 12 lipca 2018 roku Komornik Sądowy H. J. (1), na wniosek wierzyciela – Banku (...) S.A. grupa S. (który połączył się z (...) Bankiem S.A. w trybie art. 492 par. 1 k.s.h.) z 18 czerwca 2018 roku, na podstawie art. 825 k.p.c., umorzył postępowanie egzekucyjne w sprawie KM 1453/07 prowadzone na podstawie nakazów zapłaty o sygnaturach I Ns 105/05 o I Nc 106/05, a tytuły wykonawcze zwrócono wierzycielowi.

(...) NSFIZ nie prowadził i nie prowadzi egzekucji na podstawie nakazu zapłaty I Nc 105/05. Natomiast postępowanie egzekucyjne w oparciu o nakaz zapłaty I Nc 106/05 zostało wszczęte na podstawie wniosku z 30 września 2013 roku w sprawie Km 35393/13 przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym Wrocław - Krzyków i obecnie jest kontynuowane w sprawie Km 1101/14, która prowadzi Komornik przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia H. J..

(okoliczności bezsporne, odpis postanowienia k. 85, pismo pozwanego (...) NSFIZ k. 237, kopie kart z akt Km 1453/07 to jest wniosku o wszczęcie egzekucji z 31.08.2007 r., wniosku o umorzenie egzekucji i postanowienia o umorzeniu k. 244 i nast., załączone akta Km 1101/14, załączone akta I Nc 105/05 i I Nc 106/05)

Powyższy stan faktyczny nie był między stronami sporny i ustalony został na podstawie niekwestionowanych dokumentów, w tym załączonych, wymienionych wyżej akt spraw. Spór dotyczył jedynie kwestii prawnych.

Sąd zważył, co następuje:

Przekazane Sądowi Okręgowemu powództwo o pozbawienie wykonalności dwóch tytułów wykonawczych, w postaci nakazów zapłaty I Nc 105/05 i 106/05 jest zasadne tylko w stosunku do pozwanego (...) Banku (...) S.A. Co do pozostałych pozwanych pozbawione jest podstaw prawnych.

Co do trzeciego z nakazów wskazanych przez powodów w pierwotnym pozwie, to jest wydanego w sprawie III C 295/02, postępowanie toczyło się w Sądzie Rejonowym dla Łodzi – Śródmieścia pod numerem II C 224/17. W tej części

nie zostało przekazane tutejszemu Sądowi, podobnie jak zawarte w złożonym do Sądu Rejonowego pozwie żądania zwolnienia określonych przedmiotów (mieszkania i wynagrodzenia) spod egzekucji.

Stosownie do treści art. 840 par. 1 pkt 2 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w całości lub w części, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane.

Powództwo winno być skierowane przeciwko temu, na rzecz kogo tytuł wykonawczy wydano. Dlatego też nie jest w niniejszej sprawie legitymowany pozwany Skarb Państwa, wobec którego powództwo, z braku legitymacji biernej, należało oddalić. Strona powodowa nie zgłaszała w niniejszej sprawie żądania zapłaty, wobec czego zbędne było ustalanie i rozważanie przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej.

Roszczenie nie może być egzekwowane jeśli jest przedawnione, także wówczas, gdy zostało stwierdzone tytułem egzekucyjnym. W niniejszej sprawie do przedawnienia roszczeń objętych nakazami zapłaty I Nc 105/05 i 106/05 jednak nie doszło.

Stosownie do treści przepisu art. 125 par. 1 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji wprowadzonej ustawą z 13.04.2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 1104), roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu (...) przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie i świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu. Zgodnie natomiast z treścią przepisów art. 123 par. 1 i 124 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność podjętą przez organem powołanym do egzekwowania roszczeń danego rodzaju, bezpośrednio w celu zaspokojenia roszczenia. Po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo.

Jak ustalono powyżej, egzekucja na podstawie objętych pozewem nakazów zapłaty I Nc 105/05 i 106/05 wszczęta została już w roku 2007 i postępowanie toczyło się z wniosku banku aż do roku 2018, kiedy to pierwotny wierzyciel – pominiawszy tu kwestię przekształcenia banków - wniósł o jej umorzenie. W ocenie Sądu, przedawnienie, po przerwaniu w roku 2007, bieć zaczęło jednak ponownie nie w roku 2018, ale w roku 2012, dokładnie 24 września 2012 roku, kiedy to będący wierzycielem bank zbył objęte nimi wierzytelności na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego. Wyzbywając się ich przestał bowiem być legitymowany do prowadzenia egzekucji. Licząc jednak od 24 września 2012, dziesięcioletni termin biegnącego na nowo przedawnienia upływa dopiero w roku 2022. Z tego powodu nie ma znaczenia, że nabywający wierzytelności, pozwany fundusz inwestycyjny wszczął egzekucję na swoją rzecz jedynie na podstawie jednego z objętych pozewem tytułów (w sprawie I Nc 106/05 egzekucję wszczęto na rzecz funduszu już w roku 2013, w sprawie I Nc 105/05 egzekucja nie toczyła się i nie toczy się). Nie ma przy tym w niniejszej sprawie zastosowania krótszy – trzyletni – termin przedawnienia. Z treści tytułów nie wynika, by zasadzone nimi, na podstawie weksli, należności miały charakter okresowy. W żadnym razie nie wynika to z tej tylko okoliczności, że kredyt spłacany miał być ratalnie.

W sprawie (dotyczy to w szczególności tytułu egzekucyjnego I Nc 105/05, na podstawie którego fundusz nie podjął czynności zmierzających do wyegzekwowania świadczenia) nie znajduje także zastosowania skrócony nowelą, od lipca 2018 roku, sześcioletni termin przedawnienia roszczeń stwierdzonych prawomocnymi orzeczeniami sądu. Zgodnie z przyjętą w nowelizacji zasadą (art. 5 ustawy nowelizującej), skrócony termin przedawnienia liczyć należy od wejścia w życie zmiany przepisów, a więc od roku 2018. Termin ten upłynąłby zatem dopiero w roku 2024, a więc później niż zgodnie z przepisami dotychczasowymi. Przepisy przejściowe wskazują, że w takim przypadku decydujący jest ten termin, który upływa wcześniej, co w niniejszej sprawie oznacza, że stosujemy przepisy dotychczasowe.

Przedmiotem niniejszego postępowania nie mogą być pozostałe podnoszone przez powodów zarzuty, a mianowicie kwestia ponoszenia odpowiedzialności za zobowiązania spółki przez poszczególnych powodów, czy też kwestia tego, czy roszczenia były przedawnione w chwili wnoszenia pozwów przez bank (na marginesie wskazać należy, że powodowie nie wnieśli zarzutów do nakazów zapłaty)

Biorąc pod uwagę powyższe, powództwo należało oddalić także w stosunku do aktualnego wierzyciela, to jest (...) NSFIZ, na rzecz którego klauzule wykonalności nadano przedmiotowym nakazom w czerwcu 2013 roku (w sprawach I Co 117/13 i I Co 125//13).

Inaczej jest, jeśli idzie o (...) Bank (...) S.A. (wcześniej (...) S.A., wcześniej (...) Bank S.A.) Wprawdzie i co do tego pozwanego przedawnienie dziesięcioletnie, liczone od września 2012 roku, nie nastąpiło, uwzględnienie powództwa zasadza się tu jednak na tym, że bank, mimo iż legitymować się nadal może tytułami wykonawczymi w postaci nakazów zapłaty zaopatrzonych w klauzule wykonalności z 7 kwietnia 2006 roku, nie jest już wierzycielem powodów.

W sprawie nie jest sporne, że wierzytelności stwierdzone tytułami w postaci nakazów zapłaty I Nc 105/05 i 106/05 zostały zbyte przez pierwotnego wierzyciela, to jest bank (obecnie po kolejnych przekształceniach (...) Bank (...) S.A.) , na rzecz funduszu sekurytyzacyjnego. Wskutek cesji bank przestał być wierzycielem uprawnionym do dysponowania wierzytelnościami, w tym ich egzekwowania, a mimo to postępowanie egzekucyjne z wniosku banku, na podstawie obu przedmiotowych tytułów toczyło się aż do roku 2018, kiedy to bank wniósł o jego umorzenie. Obecnie, bank nie będący już wierzycielem, może ponownie żądać prowadzenia egzekucji przez komornika, który jako organ egzekucyjny nie jest uprawniony do badania treści tytułów wykonawczych pod kątem merytorycznym, w tym, czy wierzycielowi nadal przysługuje stwierdzone w nim uprawnienie. Dłużnik może natomiast żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wymagalności tak długo, jak istnieje możliwość posłużenia się nim. Powództwo jest zatem zasadne w stosunku do banku, co do obu tytułów, niezależnie od tego, a nawet właśnie dlatego, że nastąpiło zbyte objętych nimi wierzytelności przez stronę pozwaną na rzecz innego podmiotu. Jest to okoliczność, o której mowa w art. 840 par. 1 pkt 2 k.p.c. – po powstaniu tytułów (nakazy z roku 2005 zaopatrzone w klauzule z roku 2006) nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wobec banku wygasło, ponieważ wierzycielowi temu nie przysługują już stwierdzone w nich wierzytelności. Na marginesie wskazać należy, że wygaśnięcie zobowiązania z powodu zbycia wierzytelności nie odnosi skutku do nabywcy wierzytelności. (tak też K. Golinowska w komentarzu do Kodeksu postępowania cywilnego pod red. J.Jankowskiego, do art. 730-1217, Warszawa 2015, wyd. 2 , tom II)

Dwoistość rozstrzygnięć co do dawnego i obecnego wierzyciela (nabywcy wierzytelności) wynika stąd, że tytuł wykonawczym którym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w klauzule wykonalności na rzecz określonej osoby jest innym tytułem wykonawczym niż tytuł wykonawczy, którym jest wprawdzie ten sam tytuł egzekucyjny, ale zaopatrzony w klauzule wykonalności na rzecz innej osoby. (tak też SN w uzasadnieniu postanowienia w sprawie III CZP 58/10 z 16 września 2010 roku).

O kosztach procesu Sąd orzekł kierując się zasadą odpowiedzialności za jego wynik.

I tak S. Bank (...) jest stroną przegrywającą, niemniej jednak po stronie powodów nie zostały poniesione koszty, które ten pozwany miałby im zwrócić. Sąd nie obciążył jednocześnie banku kosztami nieuiszczonej opłaty sądowej (art. 102 k.p.c.), biorąc pod uwagę szczególne okoliczności sprawy jak to, że postępowanie egzekucyjne zostało umorzone, a wcześniej dotyczyło nieruchomości, do której swe pretensje zgłaszali także inni wierzyciele. Sąd brał także pod uwagę i to, że zarzut przedawnienia, na którym oparto powództwo nie był zasadny, stąd być może pozwany bank nie uznał powództwa przy pierwszej czynności.

(...) NSFIZ jest podmiotem wygrywającym proces, zatem co do zasady, na podstawie art. 98 k.p.c., zasadny jest wniosek tego podmiotu o zwrot kosztów zastępstwa procesowego. Koszty te wynoszą jednak 10.800 zł, co w ocenie Sądu, przekracza możliwości powodów. Wprawdzie zwolnienie powodów od kosztów sądowych nie zwalnia ich od obowiązku ponoszenia kosztów przeciwnika procesowego, niemniej jednak Sąd brał pod uwagę, że powodowie zwolnienie zostali od kosztów z powodu niemożności ich poniesienia bez uszczerbku dla koniecznego utrzymania, co nie jest bez znaczenia. Dodatkowo, stosując art. 102 k.p.c. i obciążając powodów tylko częścią kosztów przeciwnika (do kwoty 3600 zł) Sąd brał pod uwagę, że proces ograniczył się do kwestii oceny prawnej niespornego stanu faktycznego i nie wymagał dużego nakładu pracy i czasu, jakiego wymaga długotrwałe postępowanie dowodowe. Z tych samych powodów Sąd nie obciążył powodów kosztami zastępstwa procesowego Skarbu Państwa przez Prokuratorię Generalną RP.